

JONATHAN SWIFT

*Gulliver'in
Gezileri*

Çeviren
Kıymet Erzincan Kına

YABANCI

İÇİNDEKİLER

Kaptan Gulliver'dan Kuzeni Sympson'a Mektup 7

Yayıncıdan Okura 13

Birinci Kısım

Lilliput'a Yolculuk 15

İkinci Kısım

Brobdingnag'a Yolculuk 93

Üçüncü Kısım

Laputa, Balnibarbi, Luggnagg, Glubbdubdrib
ve Japonya'ya Yolculuk 177

Dördüncü Kısım

Houyhnhnm'lar Ülkesine Yolculuk 261

KAPTAN GULLIVER'DAN
KUZENİ SYMPSON'A MEKTUP

Senin o aşırı ve sık ısrarlarının, kuzenim Dampier'ın *A Voyage Round The World* adlı kitabında tavsiyelerim üzerine yaptığı gibi, gezi notlarımı bir sıraya koymak ve biçimini düzeltmek için iki üniversitenin birinden kimi genç beyefendilerin tutulup yardımları alınarak kendi içinde çok fazla bir bütünlüğü olmayan bu düzeltilmemiş notları yayımlamaya beni zorladığını, umarım senden her istendiğinde açık yüreklilikle kabul edersin. Ancak kitaptan bir şeylerin atılması ya da daha ileri gidilip kitaba bir şeylerin eklenmesi için sana yetki verdiğimi hiç anımsamıyorum. İşte bu yüzden, özellikle de yaptığın eklemelerle ilgili olarak hiçbir sorumluluk kabul etmiyorum; hele de bende şanlı, şerefli ve dindar bir hatırası olan o merhume Kraliçe Ann Majestelerini birçok insandan fazlasıyla üstün sayıp önünde saygıyla eğilsem de, yine de kendileriyle ilgili paragrafla hiçbir şekilde ilgim yoktur. Oysa metne eklemeler yapan kişilerle beraber, düşüncelerime uymayacağı için, Efendim

Houyhnhnm'in önünde bizim şeklimizde bir hayvanı övmenin pek yakışık almayacağını dikkate almış olmalıydınız. Üstelik işin aslı bütünüyle farklıydı; Majestelerinin hükümdarlığı döneminin bir bölümünde İngiltere'de olduğumdan, bildiğim kadarıyla Majesteleri, bir başbakanın hatta peş peşe iki başbakanın eşliğinde devleti yönetti; birincisi Godolphin Lordu, ikincisi de Oxford Lorduydu; işte bu yüzdendir ki, kitapta bana olmamış şeyleri söyletmişsin. Aynı şekilde, Tasarlamacılar Akademisi'yle ilgili anlattıklarım da ve Efendim Houyhnhnm ile aramızda geçen sohbetlerin birçok bölümünde de, bazı önemli notları ya atmış ya önemsizleştirmiş ya da değiştirmişsiniz; öyle ki, ben kendim bile kendi eserimi tanıyamaz oldum. Size gönderdiğim bir mektubumda bu konuyu dolaylı olarak dile getirdiğimde, hatır kırmaktan son derece korktuğunuzu, iktidardaki insanların basını çok yakından takip ettiklerini, yalnızca yorumlamaya yönelmeyip, dolaylı anlatıma benzeyen her şeyi (sanırım böyle söylemişsiniz) cezalandırdıklarını söyleme lütfunda bulunmaktunuz. Fakat lütfen söyleyin, nasıl olabilir de benim yıllar önce, yirmi beş bin kilometre uzaklıktaki bir başka krallıkta meydana gelen olaylar hakkında söylediklerim, şu anki avamı yönettikleri söylenen Yahoo'lar için uyarlanabilir; özellikle de onların denetimi altında yaşama şansızlığım üzerine birazcık düşünüp bundan irkildiğim bir zamanda? Sanki Houyhnhnm'lar yabani de Yahoo'lar akıllıymış gibi, Houyhnhnm'ların çektiği arabalarda onların taşındıklarını gördüğümde hiç mi yakınmaya hakkım yoktur? İşte bu canavarca ve iğrenç görüntüden kaçınmak isteğim beni buralara inzivaya çekti.

Bu yüzdendir ki, sizinle ve size duyduğum güvenle ilişkili olarak, tüm bunları size söylemeyi doğru buldum.

Gezilerimin yayımlanması için, görüşlerime fazlasıyla karşı olan şahsınızın ve başka insanların ricaları ve yanlış çıkarımla-

rına boyun eğmeme neden olan kendi anlayış yoksunluğundan da yakınmak istiyorum. Kamu yararı nedeni üzerinde ısrarla durduğunuzda, Yahoo'ların ahlaki kural veya örneklerle, hiçbir şekilde ıslah edilemez bir hayvan türü olduğunu düşünmenizi ne kadar çok istediğimi lütfen bir aklınıza getirin. Haklılığımı bir kez daha gördünüz; çünkü beklediğim gibi bu küçücük adada bile, tüm o ahlaki çöküşlere ve suiistimallere bir nokta konulmadı. Bir de şu var; altı ayı aşkın bir süredir ortaya konan bu ibretin ardından dahi kitabımın hedeflerine ulaştığına dair bir kanıt göremedim: Parti veya hizipler ortadan kaldırıldığında; yargıçlar kendilerini eğitip doğru yolu bulduğunda; avukatlar az buçuk bir sağduyuyla dürüst ve alçakgönüllü bir kişilik kazandığında; Smithfield hukuk kitapları piramidiyle ışıl ışıl ışıldayıp her bir yana ışık saçtığına; genç asilzadelerin eğitim sistemleri tamamıyla değiştirildiğinde; doktorlar sürgüne gönderildiğinde; dişi Yahoo'lar erdem, onur, doğruluk ve sağduyuyla dolup taşıklarında; başbakanlık ve saraydaki kabul törenleri tümüyle ortadan kaldırıldığında; akıl, erdem ve bilgi ödüllendirildiğinde; nazım ve nesirdeki tüm yüz karaları, kendi parşömen kâğıtları dışında hiçbir şey yememe, susuzluklarını da kendi mürekkepleriyle giderme cezasına çarptırıldığında, bana bir mektupla bütün bunları bildirmenizi rica etmiştim. Bu ve buna benzer daha binlerce reform için sizin teşviklerinize son derece güvenmiştim; zaten bu teşviklerinize ilgili çıkarımlara, kitabımda ortaya konan ahlaki kurallarla da net bir şekilde ulaşılabilir. Kabul edilmeli ki, eğer Yahoo'ların doğaları erdem ve bilgeliğe karşı en ufak bir eğilim göstermiş olsaydı, yedi aylık bir süre, tüm ahlak bozukluklarını ve budalalıklarını düzeltmek için yeterli olurdu; ama siz, şimdiye kadar beklentilerimi karşılayan hiçbir mektup yazmadınız; aksine, her hafta gelen postacımızı, karalayıcı yergiler, açıklamalar, eleştiriler, anılar ve önemsiz şeylerle dolu

yazılarla yüklüyorsunuz; bütün bunlarla, ülke halkının kusurlarını göstermekle, insan doğasını küçük düşürmekle (hâlâ insan doğasının düzelebileceğine inanıyorlar), kadınların onurlarını kırmakla suçlandığımı görüyorum. Bunları yazanların, kendi aralarında bile hemfikir olmadıklarını da anlamış durumdayım; çünkü kimileri beni kendi gezilerimin yazarı olarak bile kabul etmiyorlar, kimileri de beni tümüyle yabancı olduğum başka kitapların yazarları yapıyorlar.

Matbaacınızın tarihleri karıştırıp birkaç yolculuğumun başlangıç ve dönüş tarihleri konusunda hata yapacak kadar dikkatsiz olduğu da gözlemlerim arasında; verilen tarihlerin hiçbirisi ne doğru yılı ne doğru ayı ne de günü karşılıyor. Kitabımın basımından sonra, özgün elyazmasının tamamen mahvedildiğini de duydum. Elimde başka bir metin kalmamasına rağmen yine de size, ola ki ikinci bir baskı olur diye, kimi düzeltmeler gönderiyorum: Ancak bu konuda fazla direnmeyip, istedikleri gibi düzeltmeleri için her şeyi sağgörülü ve değerbilir okuruma bırakıyorum.

Denizci Yahoo'ların, birçok bölümde kullanılan deniz terimlerinin uygun olmadığını ya da şu an kullanılmadıklarını söyleyerek, hatalarımı buldukları da kulağıma geldi. Gençliğimde yaptığım yolculuklarda, en yaşlı denizciler tarafından eğitilip onlar gibi konuşmayı öğrendim. Fakat şimdi anlıyorum ki, tıpkı kara Yahoo'ları gibi deniz Yahoo'ları da, sözcüklerini sürekli değiştirme eğilimindeymiş; anımsadığım kadarıyla ülkeme her dönüşümde, eski şivelerini o denli değişmiş buluyordum ki, yenisini anlamakta epey zorlanıyordum. Londralı bir Yahoo, sırf meraktan beni görmeye evime geldiğinde, ne o ne de ben düşüncelerimizi mantıklı bir şekilde birbirimize anlatabiliyoruz.

Yahoo'ların suçlamaları beni etkileyecek olsa, kimilerininin, bu gezi kitabımı kafamdan uydurduğumu; daha da ileri gidip,

Houyhnhnm ve Yahoo'ların, Ütopya'nın yerlileri olma varlığından öteye gidemeyeceklerini düşünecek kadar cüretkâr olduklarını öne sürerek, yakınmam gerekirdi.

Gerçekten şunu itiraf etmem gerekir ki, Lilliput, Brobdingnag (bu sözcük böyle yazılmalı, yanlış olarak Brobdingnag şeklinde değil) ve Laputa söz konusu olduğunda hiçbir Yahoo'nun, varlıklarını ya da onlarla ilgili anlattığım gerçekleri tartışacak kadar küstahlaştıklarını görmedim; çünkü doğrular okura bir anda darbe gibi inip, onları kendilerine inanmaya mahkûm kılar. Peki, öyleyse, Houyhnhnm'lar ve Yahoo'larla ilgili anlattıklarımın gerçeklik payı daha mı azdır? Üstelik Yahoo'ların varlığı bu kadar ortadayken; yalnızca bu şehirde, Houyhnhnm ülkesindeki yabani kardeşlerinden, sadece abuk sabuk bir dile sahip oldukları ve çıplak gezmedikleri için ayrılan binlerce Yahoo var. Bu eserimi onları yola getirmek için yazdım, dışlamak için değil. Ahırımında beslediğim iki yoz Houyhnhnm'in kişnesiyle karşılaştırdığımda, tüm soyun toptan övgüsü benim için çok daha az bir öneme sahip; çünkü ne kadar yoz olurlarsa olsunlar, hiçbir kötülük karışımı olmadan, kimi erdemlerle bu Houyhnhnm'ları hâlâ ilerletebilirim.

Bu sefil Yahoo'lar, kendi doğrularımı savunmak için benim bu denli yozlaştığımı düşünecek kadar ileri gidebilirler mi? Tüm Houyhnhnm ülkesi bir Yahoo olarak beni çok iyi bilir ki, o ünlü Efendimin örnekleri ve öğretileriyle, iki yıllık bir süre içerisinde (yine de çok zorlandığımı itiraf etmem gerekir) özellikle de Avrupa'daki türümüzün ruhuna çok derinden kök salan o şeytani yalan söyleme, hilebazlık, kandırma, kaçamaklı sözcüklerle aldatma alışkanlığından kendimi sıyırmayı başardım.

Bu can sıkıcı durum üzerine daha yakınacak bir sürü şeyim var fakat hem kendimi hem de sizleri daha fazla sıkıntıya sokmaktan çekiniyorum. Şunu açıkça itiraf etmek isterim ki, bura-

ya son gelişimden beri kendi türümden birkaç kişiyle, özellikle de kaçınılmaz olarak ailemden kimi kişilerle kurduğum ilişkilerde, kendi Yahoo doğamdaki kimi soysuzluklar da yeniden canlanıverdi; yoksa bu Krallıktaki Yahoo ırkını düzeltmek gibi böylesine gülünç bir işe kalkışmazdım; ancak yine de, her zaman için hayallerimin peşinden gittim.

2 Nisan 1727

YAYINCIDAN OKURA

Bu seyahatlerin yazarı, Bay Lemuel Gulliver, benim eski ve yakın bir dostum; aynı zamanda da anne tarafından akrabayız. Yaklaşık üç yıl kadar önce, Redriff'teki evinde onu ziyarete gelen meraklı insanlardan bıkip usandığı için, memleketi Nottinghamshire'a bağlı Newark'ta, içinde rahat bir evin olduğu küçük bir arazi satın aldı; şimdi burada inzivaya çekilmiş hâlde, komşularından da gördüğu yüce bir saygıyla yaşamına devam etmekte.

Bay Gulliver, babasının şu an ikamet ettiği Nottinghamshire'da doğmasına karşın, duyduğum kadarıyla dedeleri aslında Oxfordshire'lıymış. Banbury'deki kilisenin bahçesinde ve daha birçok yerde gördüğüm Gulliver'lara ait mezar taşları ve anıtlar da bunu doğrulamakta.

Redriff'ten ayrılmadan önce, uygun gördüğüm takdirde yayımlamak üzere, elime, ilerleyen sayfalarda okuyacağınız yazıları tutuşturdu. Bunları baştan sona dikkatlice üç kez okudum. Biçemi oldukça yalın ve akıcı; yazarın tek kusuru, bütün gezi

yazarlarının yaptığı gibi ayrıntılar üzerinde birazcık fazla durması. Yapıtın bütününde tam bir doğruluk havası esmekte; yazar doğru sözlülüğü konusunda öylesine ayrı bir yer edinmiş ki, Redriff'teki komşuları arasında söylediklerinin gerçekliğini kanıtlamak isteyenler, 'Ne diyorsam, Bay Gulliver'ın dediği kadar doğru,' derlermiş.

Yazarın izniyle ve bu dosyayla ilgili görüştüğüm birçok değerli insanın önerisi doğrultusunda, bunları tüm dünyanın dikkatine sunmak istiyorum; en azından o bildik politika ve parti karalamalarındansa, bu yazıların, genç asilzadelerimizi daha fazla eğlendirebileceği umudu içindeydim.

Eğer ki; rüzgârlar ve gelgitlerle ilgili bölümleri, birkaç yolculuktaki konudan sapmaları ve bu sapmaları destekleyen bölümlerle beraber denizcilerin kullandığı dili, gemi yönetimi ve fırtınalarla ilgili ayrıntılı betimlemeleri atmamış olsaydım, bu kitap en azından iki katı daha kalın olacaktı. Benzer biçimde, yazarın enlem ve boylamla ilgili anlattıkları da çıkarıldı; bundan Bay Gulliver'ın çok fazla hoşnut olmadığına dair endişelerim var. Ancak, yapıtı olabildiğince okurun genel algılama yeteneğine uygun kılmaya kararlıydım. Yine de, eğer denizcilikle ilgili konularda kendi cahilliğimden ötürü hataya düşmüşsem, bundan sadece ve sadece ben sorumluyum. İsteyen her gezgine yapıtın bütününü göstermeye de her an hazırım.

Yazarla ilgili daha fazla bilgiye gelince; kitap, okuru daha ilk sayfalarından itibaren bu konuda memnun edecektir.

Richard Sympson

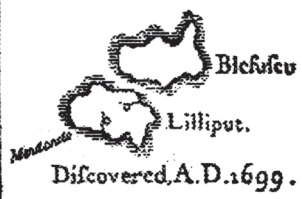
KISIM 1

LILLIPUT'A YOLCULUK

Hags I
 P Mintoen
 I Good Fortune
 I Nello
 SUNDIA
 Sillabar
 Straits of Sunda

Blefuseu
 Lilliput.
 Discovered, A. D. 1699.

Druid Land

BÖLÜM BİR

Yazar, kendisi ve ailesi ile ilgili bilgi verip bu geziye ilk çıkış nedenlerini açıklar. Gemisi batar; canını kurtarmak için yüzmeye başlar; Lilliput kıyılarında kendini güvene alır. Tutsak edilip ülkeye nakledilir.

Babamın Nottinghamshire’da az bir mülkü vardı; ben beş oğlunun ortancasıydım. Babam, on dört yaşıma gelince beni Cambridge’teki Emmanuel College’a gönderdi; orada kaldığım üç yıl boyunca kendimi tamamıyla derslerime adadım. Ancak bana bakma yükümlülüğü (çok az harçlık alsam da) fazla parası olmayan babama oldukça ağır geldiğinden, Londra’da tanınmış bir cerrah olan James Bates’in yanında çıraklık yapmaya başladım ve kendisiyle dört yıl çalıştım. Babamın ara sıra gönderdiği harçlığı da, yolculuklara çıkmayı hedefleyen birinin bir gün çok işine yarar diye, denizcilik ve matematiğin diğer dallarına ilişkin bilgiler edinmeye harcıyordum. Günün birinde talihimin bana güleceğine olan inancım sonsuzdu. Bay Bates’ten ayrıldıktan sonra, yeniden babamın yanına döndüm. Babamın, John amcamın ve diğer akrabalarımın yardımıyla kırk pound topladım, beni Leyden’da idare etmek üzere otuz poundun da sözünü al-

dım. Orada iki yıl yedi ay tıp okudum, edindiğim bilgiler bana uzun deniz yolculuğlarımda epey yardımcı olacaktı.

Leyden'dan döner dönmez, yardımsever Efendim Bay Bates tarafından Kaptan Abraham Pannell'in kumandasındaki Swallow adlı gemiye doktor olarak tavsiye edildim, kendileriyle üç buçuk yıl boyunca bir ya da iki kez Doğu Akdeniz'e ve dünyanın diğer çeşitli bölgelerine yolculuklar yaptık. Geri döndüğümde, Efendim Bay Bates'in de yönlendirmesiyle Londra'ya yerleşmeye karar verdim. Bay Bates beni birçok hastaya tavsiye etti. Old Jury'de küçük bir ev tuttum. Koşullarımı artık değiştirmem salık verildiğinden, Newgate Caddesi'nde çorapçılık yapan Bay Edmond Burton'un ikinci kızı Bayan Mary Burton ile evlendim, kendisinden drahoma olarak kırk pound aldım.

Ancak hem yardımsever Efendim Bay Bates'in iki yıl sonraki ölümü hem de artık fazla bir çevrem kalmaması nedeniyle, bir süre sonra işlerim kötü gitmeye başladı. Meslektaşlarımla yaptıklarını taklit etmeye de bir türlü vicdanım elvermiyordu. İşte bu yüzden, eşime ve çevremdeki kimi tanıdıklarına danıştıktan sonra, yeniden denize açılmaya karar verdim. Peş peşe iki gemide doktorluk yaptım, altı yıl boyunca Doğu ve Batı Hindistan Adalarına yapılan birçok yolculuğa katılıp kazancıma kazanç kattım. Boş zamanlarımda da, bana sağlanan o bir sürü güzel kitap sayesinde, klasik ve çağdaş birçok değerli yazarın kitabını okudum. Karada olduğum sıralarda da oradaki toplulukların yaşam biçimlerini, mizaçlarını ve âdetlerini gözlemleyip, bellek gücümün verdiği destekle de dillerini kolayca öğreniyordum.

Bu yolculukların en sonuncusu pek kazançlı olmadığından denizden soğuyup, karım ve çocuklarımla beraber memleketimde kalmaya karar verdim. Old Jury'den Fetter-Lane'e, oradan da denizciler arasında iş bulurum umuduyla Wapping'e taşındım fakat işler hiç de umduğum gibi gitmedi. Gün gelir işlerim

düzelir umuduyla üç yıl bekledikten sonra, Güney Denizi'ne açılacak olan Antelope gemisinin kaptanı William Richard'dan gelen isabetli teklifi hemen kabul ettim. 4 Mayıs 1699'da Bristol'dan yola çıktık. İlk başlarda işler yolundaydı.

Bu denizlerde geçen serüvenlerimizin ayrıntılarıyla okuru pek sıkmak istemem. Yalnız şu kadarını söyleyeyim ki, buradan ayrıldıktan sonra, Doğu Hindistan'a yaptığımız seferde şiddetli bir fırtınayla Van Diemen kara parçasının kuzeybatısına doğru sürüklendik. Gözlemlere göre 30 derece 2 dakika güney enlemindedik. Mürettebatımızın on ikisi aşırı çalışma ve kötü beslenme koşulları yüzünden ölmüştü; geri kalanı da bitkin durumdaydı. Buralarda yazın başlangıcı sayılan kasım ayının beşinde hava öyle bir puslanmıştı ki tayfalardan birkaçı gemiye sadece yaklaşık kırk beş metre ötede bir kaya gördüklerini söylediler. Rüzgâr da o kadar sert esiyordu ki o tarafa sürüklenmeye başlamamızla kayalara bindirmemiz ve gemimizin parçalanması bir oldu. Kurtulan altı mürettebat olarak, ki bunlardan biri de bendim, derhal denize bir cankurtaran filikası indirip gemiden ve kayadan uzaklaştık. Hesaplarıma göre yaklaşık on beş kilometre kadar kürek çekmiştik; zaten gemideyken de halsiz olduğumuzdan, artık hiçbir şey yapacak dermanımız kalmamıştı. İşte bu yüzden kendimizi dalgaların insafına bırakmıştık. Yaklaşık yarım saat sonra da kıydan esen ani bir bora ile filikamız alabora oldu. Filikadaki arkadaşlara, kayaya çıkanlara, gemide kalanlara daha sonra ne oldu bilmiyorum fakat bana öyle geliyor ki hepsi kaybolmuştu. Bana gelince, kendimi yazgımın ellerine bırakmış öylece yüzüyordum, rüzgâr ve akıntı beni ileri itiyordu. Ara ara ayaklarımla denizin dibini yokluyordum ama bir türlü yere değmiyordum. Adamakıllı bitkin düştüğüm bir sırada ayaklarım yere değdi, artık fırtına da biraz dinmişti. Sular o kadar sığdı ki kıyıya varıncaya değin yaklaşık bir mil yürümüştüm.

Saat akşam sekiz sularıydı. Kıyıya çıktıktan sonra da nerdeyse yarım mil kadar ilerledim fakat ne bir ev ne de bir insan izine rastladım. Aslında öyle bitkindim ki bunları görsem bile fark edecek durumda değildim. Yorgunluğum, havanın sıcaklığı ve gemiden ayrılırken aldığım bir kadeh konyak etkisini göstermiş, gözlerimi uykudan açamaz hâle gelmiştim. Kısa ve yumuşacık çimenlere uzanıp uykuya daldım, ömrümde böyle deliksiz uyduğumu hiç hatırlamıyorum. Tahminime göre dokuz saat uyumuşum, uyandığımda günün ilk ışıkları doğuyordu. Ayağa kalkmak istedim fakat kımıldayamıyordum bile. Sırt üstü yatmışım, bacaklarımın ve kollarımın her iki yandan sıkı sıkı yere bağlandığını fark ettim; gür ve uzun saçlarım da aynı şekilde bağlanmıştı ve koltuk altlarımdan dizlerime kadar vücudumun her tarafında aynı ince ipleri hissediyordum. Yalnızca gökyüzüne bakabiliyordum; güneş iyice kızmaya başlamıştı, ışık gözlerimi kamaştırıyordu. Etrafımda bağırsık çağırışlar duydum fakat yatış biçimimden dolayı, gökyüzü dışında hiçbir şeyi göremiyordum. Derken, küçük ve canlı bir şeyin sol bacağımdan yukarı doğru çıktığını fark ettim, göğsüme doğru yavaş yavaş ilerleyerek nerdeyse çeneme varmıştı; gözlerimi elimden geldiğince aşağı doğru eğip baktığımda, bunun, sırtında bir sadak, ellerinde ok ve yaylarıyla boyu on beş santimetreyi geçmeyen, insana benzer bir yaratık olduğunu gördüm. Bu arada aynı türden (tahminime göre) en azından kırk yeni yaratık da ilkinin peşinden geliyordu. Şaşkınlık içinde öyle bir çılgılık koparıverdim ki hepsi çil yavrusu gibi bir yana savruldu; bana sonradan aktarılanlara göre, kimileri de vücudumdan yere atlarken yaralanmıştı. Fakat hemen sonra geri döndüler, yüzümü daha iyi görebilmek için en öne atlamaya çalışanlardan biri, ellerini havaya kaldırıp gözlerini hayranlık içinde bana doğrultarak oldukça farklı ve tiz bir sesle, Hekinah Degul diye bağırdı. Diğerleri de aynı sözcükleri defa-

larca tekrarladı ama ne demek istediklerini bir türlü anlayamıyordum. Bu arada ben, okurun da tahmin edeceği gibi, büyük bir huzursuzluk içinde yerde öylece uzanmış bağlı yatıyordum. İpleri gevşetmek için uğraşırken sol kolumu yere bağlayan ipleri kopardım, küçük kazıkları yerinden söküp kolumu yüzüme doğru kaldırarak, beni yere nasıl bağladıklarını anladım; bu arada saçımı bağladıkları sol taraftaki ipleri, canımı acıta acıta birazcık gevşetebilmişim ve artık başımı beş santim kadar çevirebiliyordum. Fakat yaratıklar onları yakalamama fırsat vermeden ânında kaçıştılar, arkasından da cıyak cıyak bağırmaya başladılar; bağırmayı kestikten sonra içlerinden birinin Tolgo Phonak diye yüksek sesle haykırdığını duydum, hemen ardından da sol elimde canımı iğne gibi acıtan yüzün üzerinde ok hissettim. Sonra da Avrupa'da attığımız bombalara benzer şekilde, bir kez daha oklar havada uçuşmaya başladı, (hissetmesem de) sanırım bir kısmı vücuduma, bir kısmı da sol elimle hemen korumaya aldığım yüzüme düştü. Bu ok yağmuru bittiğinde acı ve üzüntüyle inlemeye başladım, sonra da kendimi çözmek için yeniden çabalamaya koyuldum. Bu defa beni ilkinden daha büyük bir yaylım ateşine tuttular. Kimileri de mızraklarını yanlarıma batırmaya çalışıyordu; neyse ki üzerimde inek derisinden bir yelek vardı da mızrak işlemiyordu. Yapılacak en akıllıca şeyin yerde kıpırdamadan durmak olduğuna karar verdim, gece yarısına kadar böylece kalacaktım, sol elim tamamıyla çözüldüğü anda kendimi kurtarabilecektim. Yerlilere gelince, hepsi gördüğüm adamla aynı büyüklükteyseler, bana karşı oluşturacakları en büyük orduya bile karşı gelebilirdim. Ancak kader benden yana değildi. İnsanlar ses çıkarmadığımı görünce, ok fırlatmayı kestiler. Ama gürültü gittikçe artıyordu, sayılarının daha da fazlaştığı açıktı. Yaklaşık dört metre ötede, sağ kulağımın hizasında bir saattir takırtılar duyuyordum; sanki birileri bir şeyler çakı-

yordu. Başımı, küçük kazıklar ve iplerin elverdiği oranda bu yöne doğru çevirdiğimde, iki ya da üç basamakla çıkılan, dört yerlinin taşıdığı, yerden kırk altı santim yüksekte bir iskele gördüm. Buradan, yüksek tabakadan olduğu anlaşılan birisi, tek bir hecesini bile anlamadığım uzunca bir konuşma yaptı. Fakat şunu da anımsatmalıyım ki, bu önemli zat, söylevine başlamadan önce üç kez Langro Dehul San diye haykırdı. (Bu sözcükler ve daha öncekiler, sonraları bana tekrarlanıp anlamları açıklandı.) Bunun üzerine yaklaşık elli tane yerli derhal gelip başımın sol tarafını yere bağlayan ipleri kestiler; bu da bana, başımı sağa çevirip konuşmakta olan kişiyi ve hareketlerini gözleme özgürlüğü verdi. Konuşmacı, orta yaşlı birine benzemekle birlikte, kendisine eşlik eden üç kişiden biraz daha uzundu. Refakatçilerinden bir tanesi, bu yüksek zatın eteğini tutan, orta parmağımdan biraz daha uzun bir saray görevlisiydi; diğer ikisi de konuşmacının her iki yanında durup ona destek veriyorlardı. Bu konuşmacı bir hatibin girebildiği her kılığa giriyordu; tavırlarından tehditler savurduğunu, vaatlerde bulunduğunu, merhamet duygusunu ve nezaketini kolayca anlayabiliyordum. Hâlimi görüp beni anlaması için, sol elimi ve iki gözümü güneşe doğrultarak, en itaatkâr hâlimle ona birkaç kelimeyle yanıt verdim. Gemiden ayrılmadan önce de ağızma tek bir lokma bile koymadığım için nerdeyse açlıktan ölmek üzereydim; hayatta kalma içgüdümün tüm gücüyle (sıkı görgü ve terbiye kurallarına aykırı olsa da), parmağımı sık sık ağızma götürüp yiyecek istediğimi göstermekten kendimi alıkoyamıyordum. Hurgo (daha sonradan öğrendiğim kadarıyla burada insanlar Efendilerini böyle çağırıyorlardı) beni çok iyi anlamıştı. İskelesinden inip, iki yanıma birkaç merdivenin dayatılmasını buyurdu. Ellerinde sepetler dolusu etlerle yüzden fazla yerli bu merdivenlere tırmanıp, ağızma doğru yürümeye başladılar; meğer Kral geldiğimi haber alır almaz

yiyecek hazırlanmasını ve buraya gönderilmesini buyurmuş. Yediklerimin içerisinde bir sürü hayvan etinin tadını alıyordum fakat tatlarından ne eti olduklarını ayırt edemiyordum. Şekilleri koyun buduna, küreğine, döşüne benzeyen, iyi pişmiş ama her biri bir tarla kuşunun kanatlarından küçük bir sürü et parçası vardı. Bunları iki ya da üç lokmada ağızma götürüp, yaklaşık bir misket tüfeği mermisi büyüklüğünde üç somun ekmeğini de beraberinde yedim. Cüsem ve iştahım karşısında şaşkınlık duyarak ellerinden geldiğince en hızlı şekilde beni doyurmaya çalışıyorlardı. Sonra da bir şeyler içmek istediğimi işaret ettim. Yemenden, az bir miktar içeceğin bana yetmeyeceğini anlayıp, çok da becerikli olduklarından, en iri fiçılarında birini büyük bir ustalıklarla yerden kaldırıp elime doğru yuvarladılar, ağızma da açmışlardı. Zaten yaklaşık bir litrelik bir şey olan fiçidaki tüm içkiyi bir dikişte bitirdim; tadı, Fransız Burgundy şarabını andırıyordu fakat daha nefisti. Bir fiçi daha getirdiler, bunu da aynı şekilde içtim, daha da istediğimi işaret ettim ama verecek başka içkileri kalmamıştı. Ben bu mucizevi şeyleri yapıp dururken, onlar da ilk başta olduğu gibi Hekinah Degul sözcüklerini birkaç kez tekrarlayıp, sevinçten bağırışıp çağrışmaya, göğsümün üzerinde dans etmeye başladılar. İlk önce aşağıdaki insanları Borach Mivola diye bağırıp uyardıktan sonra, bana dönüp iki fiçiyi aşağı fırlatmamı işaret ettiler. Fiçileri havada görür görmez yenden o ünlü Hekinah Degul çığlığını kopardılar. İtiraf etmeliyim ki, vücudum üzerinde ileri geri gidip gelen bu adamlardan elimin erişebildiği kırk-elli tanesini yakalayıp yere fırlatmayı içimden geçirmediğim değil. Fakat bana daha fazla acı çektiremeyeceklerini anladığımda ve itaatkâr davranışımı da verilmiş bir şeref sözü olarak kabul ettiğimi düşündüğümde, bu fikrimden derhal vazgeçtim. Üstelik hiçbir masraf ve görkemden kaçınmayarak beni büyük bir konukseverlikle karşılayan bu insanlara

karşı kendimi borçlu hissediyordum. Ancak ellerimden biri serbestken, benim gibi onlara göre olağanüstü büyüklükteki bir yaratık karşısında hiç korkmadan vücudumun üstüne çıkıp doluşmaya cüret eden bu insanların gözü pekliliğine de şaşmadan edemiyordum. Bir süre sonra, daha fazla yiyecek istemediğimi görünce, gösterişli saray giysileri içinde yüksek tabakadan biri önümde belirdi, sağ bacağıma çıkıp maiyetindeki on iki kişiyle beraber yüzüme doğru ilerledi. Altında Kraliyet Mührü'nü taşıyan mektubu gösterip bunu âdeta gözüme sokarak, hiç öfkelenmeden fakat sert bir kararlılıkla eliyle yarım mil öteyi, yani daha sonraları başkentleri olduğunu öğrendiğim yeri işaret ederek on dakika kadar konuştu. Sonradan anladım ki, meclis ve Kral Hazretleri oraya taşınmam konusunda fikir birliğine varmışlar. Öylesine birkaç kelimeyle cevap verdim; serbest olan elimi, öbür elime (fakat Ekselansları ve maiyetini incitmek için elimi başlarının üzerinden geçirerek), sonra başıma ve vücuduma dokundurarak özgürlük istediğimi işaret ettim. Bana öyle geliyordu ki söylediğimi çok iyi anlamıştı; zira başını, isteğimi onaylamaz bir biçimde sallayıp, bir esir olarak taşınmam gerektiğini gösterir şekilde eliyle işaret etti. Yine de bana yeterince yiyecek ve içecek verileceğini ve iyi davranılacağını anlatmak için birtakım işaretlerde bulundu. Bunun üzerine iplerimden kurtulmak için yeniden çaba göstermek istedim fakat bir an yüzüme ve elime fırlatılan okların bıraktığı acıyı düşündüm; üstelik okların değdiği yerler su toplamıştı ve birçoğu da içeride kalmıştı, aynı şekilde düşmanlarımın sayısının da arttığını görünce, bana ne isterlerse yapabileceklerini gösterir birtakım hareketler yaptım. Ardından Hurgo ve maiyeti, memnun bir yüz ifadesi ve büyük bir nezaketle yanımdan ayrıldılar. Bunun hemen ardından, Peplom Selan sözcüklerinin sık sık tekrarlandığı büyük bir bağrıış çağırış koptu, sol tarafımdaki insanların birçoğu iplerimi

fazlasıyla gevşetmişlerdi; böylece sağ tarafıma dönüp küçük su dökerek bir güzel rahatlamıştım. Ancak bunun öncesinde, hareketlerimden ne yapacağımı anlayan halk, büyük bir gürültü ve şiddetle benden boşalan selden kaçmak için derhal o yönde sağa sola doğru açılmışlar, ben de insanların şaşkın bakışları içinde işimi bitirmiştim. Bunun öncesinde de yüzümü ve iki elimi çok güzel kokan bir çeşit merhemle ovmuşlardı, bu da birkaç dakika içinde okların acısını almıştı. Bu durum, çok besleyici olan yiyecek ve içeceklerden aldığım kuvvetle de birleşince uyumu getirmişti. Daha sonra, tahminen yaklaşık sekiz saat kadar uyumuştum; bunda şaşılacak bir şey yoktu çünkü hekimler İmparator'un emriyle şarap fiçilerine uyku ilacı koymuşlardı.

Anlaşılan o ki, karaya çıktıktan sonra uyuduğum o yerde beni buldukları o ilk dakikada, İmparator'a bir postayla haber gönderilmişti; meclisten de, anlattığım şekliyle bağlanıp (beni o gece uyurken bağlamışlardı), yemem için çok miktarda yiyecek ve içecek gönderilmesi ve beni başkente taşıyacak bir araba hazırlanması kararları çıkmıştı.

Aldıkları bu kararlar ilk bakışta belki çok cüretkâr ve tehlikeli görünebilir; eminim ki böyle bir durumda Avrupa'da hiçbir hükümdar bu şekilde davranmayacaktır ancak bu davranışın hayli akıllıca ve soyluca olduğunu düşünüyorum. Çünkü bu insanlar ben uyurken, beni mızrak ve oklarıyla öldürmeye kalkışmış olsalardı, can havliyle uykudan uyanıp bağladıkları ipleri koparabilirdim; bunun sonucunda da bana karşı koyamayacakları gibi, benden merhamet de dileyemezlerdi.

Bu insanlar çok büyük matematikçilerdi, bilginin ünlü hamisi olan İmparatorlarının desteği ve onayı ile mekanik alanda mükemmelliğe erişmişlerdi. Bu Kral'ın, ağaçları ve diğer büyük ağırlıkları taşımak için tekerlekli bir aleti vardı. Yaklaşık üç metreyi bulan çok büyük savaş gemilerini, kerestelik ağaçların ye-

tiştiği ormanlarda inşa eder, bunları da bu araçlar üzerinde dört yüz ya da beş yüz metre kadar denize taşırlardı. Aynı şekilde, beş yüz marangoz ve mühendis de en büyük makineyi yapmak üzere acilen görevlendirilmişlerdi. Yaptıkları araç yirmi iki tekerlek üzerinde hareket eden, iki metreden fazla uzunluğu ve bir metreyi geçen genişliği olan, yerden yaklaşık sekiz santimetre yüksekte ahşap bir kerevetti. Duyduğum o bağrış çağrış, karaya çıkışından sonra, dört saat içinde yapıлып yola çıkan o arabanın gelişi üzerine olmalıydı. Arabayı, yattığım yerden bana paralel olacak şekilde yanaştırmışlar. Bunun için her biri otuz santimetre yüksekliğinde seksen direk dikilmiş; işçilerin boynuna, ellerine, vücutlarına ve bacaklarına doladıkları bağlara, sicim kalınlığında oldukça sağlam ipler, kancalarla takılmış. En güçlülerinden dokuz yüz kişi, direklere makaralarla bağlı bu iplere asılarak, üç saatten daha az bir zamanda beni kaldırıp arabaya yerleştirmiş, sonra da sıkıca bağlamış. Bütün bu olup bitenleri sonradan duydum çünkü bu arada ben, içkime kattıkları uyku ilacının etkisiyle derin bir uykuya dalmıştım. İmparator'un, her biri yaklaşık on iki santimetre yüksekliğindeki en kocaman atlarından bin beş yüz tanesi, beni, daha önce söylediğim gibi yarım mil ötedeki başkente götürmek üzere bu arabaya koşulmuştu.

Yolculuğa çıktıktan yaklaşık dört saat sonra, çok gülünç bir kaza ile uyandım; araba, bozulan bir yerini onarmak için durdurulmuştu, yerlilerden iki ya da üç delikanlı uyurken nasıl göründüğümü merak etmişler, arabaya tırmanıp yüzüme doğru yavaşça ilerlemeye başlamışlardı. İçlerinden muhafız alayında subay olan biri kargısının sivri ucunu burnumun sol deliğine sokunca, burnum sanki saman çöpü sokulmuş gibi gıdıklanmış, bir güzel hapşırılmıştım. Bunun üzerine delikanlılar kimseye görünmeden hemen oradan sıvışmışlardı. Elbette böyle aniden uyanışımın nedenini ancak üç hafta sonra öğrenebilmiştim. O gün akşa-

ma kadar epeyce yol aldık, geceyi ise yarısı meşaleli, diğer yarısı ise kımıldadığım takdirde beni her an oklarıyla vurmaya hazır bir şekilde her iki yanımda nöbet tutan beş yüz muhafızla dinlenerek geçirdik. Ertesi sabah güneşin doğuşuyla beraber yola koyulup, öğleüstü kent kapılarına nerdeyse iki yüz metre kadar yaklaştık. İmparator ve maiyeti bizi karşılamaya gelmişlerdi fakat Majestelerinin üstüme çıkarak kendisini tehlikeye atmasına saraydakilerin gönlü razı olmamıştı.

Arabanın durduğu yerde, bu Krallıktaki en büyük yapı olduğu tahmin edilen bir tapınak yer alıyordu. Birkaç yıl önce burada bir cinayet işlenmiş; halk bunu, buranın kutsallığını yitirip kirlenmesi olarak algıladığından, tapınak genel kullanıma açılıp içindeki bütün değerli süsler ve eşyalar alınmıştı. Bu ulu binada kalmama karar vermişlerdi. Kuzeye bakan büyük kapısı yüz yirmi bir santim yüksekliğindeydi, eni de neredeyse yetmiş santim kadardı; böylece kolayca sürünerek içeri girebilirdim. Kapının her iki yanında, yerden yüksekliği on beş santim bile olmayan küçük pencereler vardı. Sol yanındaki pencereye Kral'ın çilingirleri, Avrupalı bir hanımefendinin saat kösteğine benzeyen, kalınlığı da hemen hemen o kadar olan doksan bir tane zincir bağladılar. Bu zincirlerin öbür uçlarını da otuz altı asma kilitle sol bacağıma taktılar. Tapınağın tam karşısında, anayolun diğer tarafında, altmış metre uzakta, yüksekliği en az bir buçuk metre eden bir kule vardı. İşte burası, tam göremediğimden, bana söylendiğine göre İmparator ve saray ileri gelenlerinin çıkıp beni izledikleri yermiş. Tahminlere göre, yüz binin üzerinde yerli de beni görmek üzere kentten yola çıkmıştı. Yanımdaki korumalara karşı, merdivenler yardımıyla vücuduma birçok kez tırmananların sayısı on bini buluyordu. Fakat derhal, bu gibi hareketlerin ölümle cezalandırılacağına dair bir ferman çıkarıldı. İşçiler, artık zincirleri koparıp kaçmamın olanaksız olduğunu görünce,

beni bağladıkları bütün ipleri kestiler; bunun hemen ardından hayatımda ilk kez büyük bir hü­zün içinde ayağa kalktım. Ancak beni ayağa kalkıp yürürken gören insanların şaşkınlığını ve bağrış çağrışını tarif etmem neredeyse imkânsızdı. Sol bacağıma bağlı olan zincirler yaklaşık iki metre uzunluğundaydı. Bu durum bana yalnızca bir yarım daire içinde ileri geri hareket etme özgürlüğü sağlamakla kalmıyor, aynı zamanda kapının dört metre ötesine bağlı olduklarından, sürünmeme ve tapınakta boylu boyunca uzanmama da imkân veriyordu.